

доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 08 грудня 2022 р. Київ, 2022. С. 246–247.

3. Сіренко Н. М., Мікуляк К. А. Імперативи розвитку банківської системи України в умовах цифровізації та ринкових трансформацій. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2022. №34. С. 90-96. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-13).

4. Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади (версія 1.0), 2016 URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

Abstract: *The benefits and challenges of digitalization of finance in Ukraine are investigated. Its impact on the economy, FinTech development, cybersecurity, and accessibility of financial services are considered. The need for a comprehensive approach for the successful integration of digital technologies into the country's financial system is identified.*

Keywords: *digitalization of finance; automation; online banking; financial technologies.*

Науковий керівник:

Мікуляк К.А.,

асистент

*кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК 336.153.2:339.727 (043.3)

Міжнародний досвід вивчення впливу фіскальної політики на нерівність доходів

Зерницька Крістіна,

Здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Мала Оксана,

Здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

Анотація: Розглядається міжнародний досвід впливу фіскальної політики на нерівність доходів, зокрема через механізми податкового регулювання та соціальних трансфертів. Аналізується роль інституцій у забезпеченні ефективності фіскальних заходів, а також зв'язок між фіскальною політикою і економічним зростанням. Виведені висновки можуть бути корисними для адаптації найкращих практик у контексті розвитку фіскальної політики в Україні та інших країнах з перехідною економікою.

Ключові слова: *фіскальна політика, нерівність доходів, міжнародний досвід, податкове регулювання, інституційні фактори.*

Міжнародний досвід вивчення впливу фіскальної політики на нерівність доходів є важливим елементом дослідження в контексті забезпечення економічної стабільності та соціальної справедливості. Фіскальна політика охоплює широкий спектр інструментів, таких як податки, державні витрати та трансфери, які сприяють перерозподілу доходів серед населення. Вивчення досвіду різних країн дозволяє зрозуміти, які механізми виявляються ефективними для зменшення нерівності, а які – навпаки, можуть посилити соціальні розриви.

Одним із важливих аспектів є роль податкової політики у зменшенні доходної нерівності. Згідно з дослідженнями О. В. Рускіної, країни з прогресивними податковими системами демонструють більший рівень соціальної рівності. Прогресивність податку означає, що ставки податків збільшуються зі зростанням доходів, що дає змогу більш багатим людям вносити пропорційно більшу частину своїх доходів у бюджет. Це дозволяє зменшити розрив між багатими та бідними, фінансуючи соціальні програми, що сприяють зменшенню нерівності.

Водночас, важливим чинником є використання державних трансфертів, які сприяють підтримці малозабезпечених верств населення. Як зазначає О. С. Фтомова у своїй дисертації, фіскальна політика в деяких країнах, зокрема в скандинавських, орієнтується на значне збільшення соціальних виплат для бідних. Це дозволяє знизити рівень бідності та полегшити економічне становище найбільш уразливих груп населення.

Проте існує і негативний досвід використання фіскальних механізмів, що можуть посилити соціальну нерівність. Зокрема, у країнах з низьким рівнем прогресивності податків або високими рівнями регресії у податковій системі, більша частина податкового навантаження падає на малозабезпечених. Як зазначає О. В. Шишкіна, високі непрямі податки, які часто є більш навантаженими для бідних, призводять до збільшення соціальних розривів. Це підтверджується досвідом багатьох країн, де спрощені податкові системи не можуть забезпечити ефективного перерозподілу доходів.

Також важливим є питання державних витрат. Як показує міжнародна практика, ефективна фіскальна політика має включати значні інвестиції в освіту, охорону здоров'я, соціальні послуги та інфраструктуру. Витрати на ці сектори допомагають забезпечити рівні можливості для всіх верств населення, зокрема

для тих, хто належить до соціально вразливих груп. У країнах з високим рівнем соціальної підтримки від держави відзначається зниження рівня нерівності, що є результатом комплексної фінансової політики, орієнтованої на соціальний розвиток.

Інституційні фактори відіграють критичну роль у ефективності фінансової політики, спрямованої на зменшення нерівності доходів. Роль державних інститутів, таких як податкові органи, судова система та контролюючі органи, у забезпеченні справедливості та прозорості в перерозподілі ресурсів є важливою для досягнення бажаних результатів. Як показують дослідження, в країнах з високим рівнем корупції та низьким рівнем інституційної прозорості часто спостерігається зростання соціальної нерівності. Це пояснюється тим, що ресурси, призначені для соціальних програм, не досягають своїх кінцевих отримувачів, а замість цього концентруються у вузькому колі осіб. У свою чергу, в країнах з ефективними інститутами та низьким рівнем корупції відзначається більш справедливий розподіл державних ресурсів, що позитивно впливає на зменшення нерівності. Важливим аспектом є також створення та впровадження прозорих механізмів адміністрування податків і зборів, що дозволяє мінімізувати можливості для ухилення від податків та забезпечити рівність усіх перед законом. У цьому контексті важливою є роль міжнародних організацій, які сприяють розвитку інституційної спроможності держав, що дозволяє їм ефективно використовувати фінансові механізми для зменшення нерівності.

Зв'язок між фінансовою політикою та економічним ростом має важливе значення для зменшення нерівності доходів. Економічний ріст, з одного боку, може створювати нові можливості для розвитку ринку праці та зростання доходів для всіх верств населення, але з іншого боку, якщо фінансова політика не спрямована на підтримку соціально вразливих груп, вона може призвести до зростання нерівності. Дослідження показують, що фінансова політика, орієнтована на стимулювання економічного зростання через інвестиції в інфраструктуру, освіту та охорону здоров'я, сприяє не лише зростанню ВВП, але й зменшенню соціальних розривів. Такі політики, як податкові пільги для бізнесу, інвестиції в інновації, а також витрати на навчання та підвищення кваліфікації робочої сили, можуть призвести до створення нових робочих місць і підвищення рівня доходів. Однак важливо, щоб ці заходи не призводили до надмірної концентрації багатства в руках однієї групи, а мали на меті створення рівних умов для всіх верств населення. Тому фінансова політика повинна бути спрямована на забезпечення не лише короткострокових економічних вигод, а й на довгострокову стабільність і соціальну справедливість, підтримуючи рівний доступ до ресурсів і можливостей для всіх громадян.

Проте важливо також враховувати, що ефективність фінансової політики залежить від рівня економічного розвитку країни, її інституційних особливостей та загальної політичної ситуації. Зокрема, в посткризовий період фінансові заходи повинні бути спрямовані на стабілізацію економіки та

підтримку найбільш вразливих верств населення, що є важливим уроком для країн, що переживають економічні труднощі.

Таким чином, міжнародний досвід вивчення впливу фіскальної політики на нерівність доходів показує, що ефективність таких заходів залежить від комплексного підходу, який включає прогресивні податкові системи, соціальні трансферти, державні витрати на соціальні потреби та інфраструктуру. Однак для досягнення значних результатів важливо враховувати економічні умови та інституційні особливості кожної країни, що дозволяє застосовувати найбільш оптимальні фіскальні механізми для зменшення соціальних нерівностей.

Список використаних джерел

1. Рускіна О. В. Фіскальне регулювання: міжнародний досвід та уроки для України / О. В. Рускіна. – URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c2b29a21-f7d9-43e1-967b-f2a057de3372/content>
2. Фтомова О. С. Бідність та нерівність: можливості зниження засобами фіскальної політики / О. С. Фтомова. – URL: https://idss.org.ua/avtoref/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%8F_%D0%A4%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9E.%D0%A1.pdf
3. Шишкіна О. В., Кальченко О. М. Проблеми та перспективи використання фінансової статистики для оцінки ефективності фіскальної політики в Україні / О. В. Шишкіна, О. М. Кальченко. – URL: <https://ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/31776/1/319200-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-739605-1-10-20241226.pdf>
4. Шишкіна О. В., Кальченко О. М. Міжнародний досвід формування фіскальної політики у посткризовий період / О. В. Шишкіна, О. М. Кальченко. – URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/559>

Abstract: *The international experience of the impact of fiscal policy on income inequality is considered, in particular through the mechanisms of tax regulation and social transfers. The role of institutions in ensuring the effectiveness of fiscal measures is analyzed, as well as the relationship between fiscal policy and economic growth. The conclusions drawn may be useful for adapting best practices in the context of fiscal policy development in Ukraine and other countries with transition economies.*

Key words: *fiscal policy, income inequality, international experience, tax regulation, institutional factors.*

Науковий керівник:

Дубініна М.В.

доктор економічних наук, професор,

*завідувач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет*